
bAlabodhasa NgrahaH

बालबोधसङ्ग्रहः

Document Information

Text title : baalabodhasaNgrahaH

File name : bAlabodhasangraha.itx

Category : vedanta, shankarAchArya

Location : doc_z_misc_shankara

Author : Shankaracharya

Transliterated by : Sunder Hattangadi sunder at hotmail.com

Proofread by : Sunder Hattangadi sunder at hotmail.com

Latest update : December 23, 2012

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 22, 2023

sanskritdocuments.org

బాలబోధసజ్గ్రహః

విషయసూచికా ।

౧ ఆధ్యాత్మవిద్యాప్రబోధప్రకారః ।

౨ జ్ఞానస్వరూపమ్

౩ సాధనచతుష్టయమ్

౪ ఆత్మైక్యజ్ఞానవిచారణా

౫ పంచువింశతి తత్త్వాని

౬ అస్త్రకరణచతుష్టయమ్

౭ అనిర్వచనీయో ఆత్మా

౮ దేశికస్య కరుణయా జ్ఞానప్రాప్తిః

శ్రీమచ్ఛుక్రరథగవత్పాదచరణారవిష్టాభ్యాన్నమోనమః ॥

ఆధ్యాత్మవిద్యాప్రబోధప్రకారం వ్యాఖ్యాస్యామః ।

ఆధిభౌతికాధిదైవికాధ్యాత్మికాది తాపత్రయాగ్నిసన్నప్తః

సకలసాధనోపేతః సంసారాద్విరమ్య శిష్యః సద్గురుం శరణం

గత్వా సాష్టాంగం ప్రణీపత్య విజ్ఞప్తిం కరోతి ।

భో స్వామిన్ ! మమ సంసారనివృత్తిం కురు ।

గురురువాచ -

అరే శిష్య తవ సంసారనివృత్తిః జ్ఞానేన భవితవ్యా ।

జ్ఞానం చ శ్రవణమనననిదిధ్యాసనైః బ్రహ్మసాక్షాత్కారో భవతి ।

శిష్య ఉవాచ -

భో స్వామిన్ శ్రవణం నామ కిమ్? మననం నామ కిమ్? నిదిధ్యాసనం నామ కిమ్?

గురురువాచ -

భో వత్స ! శ్రవణమ్ నామ వేదాస్తవక్యానాముపక్రమోపసంహారతాత్పర్యలిఖ్ణానాం

సాధనచతుష్టయయుక్తః సన్ శ్రావ్యమ్ ।

మననం నామ శ్రుతార్థస్య ఉపపత్త్యనుపపత్తిభ్యాం యుక్తిభిరాలోచనం

మననమ్ । నిదిధ్యాసనం నామ నిశ్చితార్థస్య తదేకనిష్ఠత్వేన

సంశయవిపర్యయ త్యాగేన అవస్థానం నిదిధ్యాసనమ్ । స ఏవ

ఫలితసాక్షాత్కారః । శ్రుతివాక్యం ప్రమాణమ్ । భిద్యతే
హృదయగ్రన్థిః భిద్యతే సర్వ సంశయాః ।

క్షీయన్తే చాస్య కర్మాణి తస్మిన్ప్రప్తే పరావరే ॥ [ముణ్డక ౨:౮]

శిష్యః -

భో స్వామిన్ ! సాధనచతుష్టయం నామ కిమ్ ?

గురురువాచ -

నిత్యానిత్యవస్తువివేకః ।

ఇహాముత్రార్థఫలభోగవిరాగః ।

శమాదిషట్కమ్ ।

ముముక్షుతా చ ।

నిత్యమాత్మస్వరూపం హి దృశ్యన్ద్రద్విపరీతకమ్ ।

ఏవం యో నిశ్చయః సమ్యక్ వివేకోఽస్య నరస్య వై ॥

జగత్సర్వమనిత్యమ్ । బ్రహ్మైవ నిత్యమ్ । ఇహాముత్రఫలభోగ విరాగోనామ

బ్రహ్మాదిస్థావరాన్తేషు వైరాగ్యం విషయేష్వను ।

తదైవ కాకవిష్టాయాః వైరాగ్యం తద్ధి నిర్మలమ్ ॥

ఇహపరసుఖవిషయేషు వైరాగ్యం విరాగః ।

శమాదిషట్కం నామ శమోదమఉపరతిస్తితిజ్ఞా శ్రద్ధాసమాధానమ్ ।

శమో నామ - సదైవ వాసనాత్యాగః శమోఽయమితి శబ్దితః ।

దమోనామ - నిగ్రహో బాహ్యవృత్తీనాం దమ ఇత్యభిధీయతే ।

ఉపరతిర్నామ - విషయేభ్యః పరావృత్తిః పరమోపరత్త్వి సా ।

తితిజ్ఞా నామ - సహనం సర్వదుఃఖానాం తితిజ్ఞా శుభామతా ।

శ్రద్ధా నామ - నిగమాచార్యవాక్యేషు భక్తిః శ్రద్ధేతి విశ్రుతా ।

సమాధానం నామ - చిత్తైకాగ్ర్యం తు సంలక్ష్యే సమాధానమితి శ్రుతమ్ ।

ఏతత్ శమాదిషట్కమ్ ।

ముముక్షుతా - సంసారబన్ధనాన్ముక్తిః కథం స్యాన్మే కదా విధే ।

ఇతి యాసు దృఢా బుద్ధిర్వక్తవ్యా సా ముముక్షుతా ॥

ఏవం సాధనచతుష్టయసమ్పన్నస్యైవ బ్రహ్మోత్తైక్యజ్ఞానే అధికారః ।

ఆత్మైకవిజ్ఞానం విచారేణ వినా న జాయతే । విచారః కార్యః ।

శిష్య ఉవాచ -

విచారోనామ ?

గురురువాచ -

అహం కః ? ఇదం సర్వం కథం జాతమ్ ? కుత్ర వా లయం గచ్ఛతి ?
సదా సద్భిః విచారః కార్యః ।

శిష్య ఉవాచ -

భో స్వామిన్ ! అహం తు విచారం న జానామి సన్త కుత్ర వా సన్తి ?
కో వేద ? త్వమేవ మాం కరుణాకటాక్షపోతేన సంసారవారిధిః
పారం దర్శయ త్వమేవ మే గతిః ।

శ్రీగురురువాచ -

భో వత్స ! మయ్యేవ తవ దృఢా భక్తిశ్చేత్ శ్శ్రీణు ।
త్వం తు దేహో న భవసి । అతః జడత్వాత్ దృశ్యత్వాత్ దృశ్యాదన్యో
ద్రష్టేతి న్యాయాత్ । అమజ్జలత్వాచ్చ । నిత్యత్వాచ్చ ।
సవికారత్వాచ్చ జాత ఏవ దేహస్త్యం న భవసి ।
త్వం తు వైతన్యమాత్రమ్ ।

శిష్య ఉవాచ -

భో స్వామిన్ ! అహం దేహో న భవామి చేత్ దేహస్య సుఖదుఃఖం మాం
బాధతే । అత ఏవ దేహ ఏవాహమ్ ।

గురురువాచ -

దేహో జడః ।

శిష్య ఉవాచ -

కథం జడః దేహస్తావత్ బాల్యమారభ్య నిత్యం వర్ధతే జడస్య
వృద్ధిర్న సంభవతి । ఏవమేవ సర్వమ్ ।

గురురువాచ -

భో శిష్య ! దేహతాదాత్మ్యేన తవ సుఖదుఃఖం ప్రతిభాతి ।
యథా ధనాదికన్నష్టం చేత్ దుఃఖ భవతి ।
తేనైవ ద్రవ్యాదికం స్వయం భవతి వా
సుఖదుఃఖయోః కారణాభావేఽపీతి ।
యథా లాభాలాభే తాదాత్మ్యేన సుఖదుఃఖే భాసతః ।
తథైవ దేహతాదాత్మ్యేన సుఖదుఃఖే ప్రతిభాసతః ॥

యథా ద్రవ్యాదిభ్యః స్వయం భిన్నః తథైవ దేహాత్ స్వయం భిన్నః ।
జడ త్వం చ శ్శ్రీణు - దేహో వర్ధతే ఇతి కృత్వా దేహో జడో న
భవతీతి యద్వదసి తదసత్ । జడస్యాపి వృద్ధిదర్శనాత్ ।
యథా వేదికా మృద్రూపా జడాపి మృన్నిక్షేపేణ కుడ్యాదిరూపేణ

వర్ధతే | కిం తన్మాత్రేణ చైతన్యం భవతి వా |
 తథైవాన్నమయశరీరస్య పునఃపునః అన్నం నిత్యం నిక్షేపేణ
 దేహో వర్ధతే | అత ఏవ జడః | అమజ్గళత్వాచ్చ |
 శ్శృణు - జన్మకాలపరామర్శే అమజ్గళం సిద్ధమేవ |
 తవ దేహః దృశ్యత్వం కథమితి చేత్ మమ శరీరే
 శ్యామగౌరవత్వాదినా ప్రతీయమానే కృశ స్థూలత్వాదిభిశ్చ
 సిద్ధమేవ | త్వం తు ద్రష్టా | అనిత్యత్వం శ్శృణు |
 బాల కౌమారాద్యవస్థాయుక్తత్వాత్ సవికారిత్వమ్ |
 త్వం తు దేహోద్యవికారః | నిత్యశ్చ | యోఽహం బాల్యే క్రీడాసక్తః
 యౌవనే విషయాసక్తః వార్ధక్యే చింతాయుక్తః తావత్తావత్
 సోఽహమిత్యనుభవాత్ తాభిర్వ్యవస్థాభిర్ముక్తస్య నిత్యత్వమ్ |
 తస్మాద్దేహో న భవసి | త్వం చిన్మాత్రోఽసి సాక్షీ |

శిష్య ఉవాచ -

భో స్వామిన్ ! తవ ప్రసాదలేశాత్ దేహో న భవామీతి మమ జ్ఞానం
 జాతమ్ | తావతా మమ కో లాభః ?

గురురువాచ -

యదా త్వం పశ్యేక్వతపశ్చుమహాభూత సమభవస్థూలశరీరం న
 భవసి తదా నామరూపజాతివర్ణాశ్రమాదయస్తవ న సన్తి |
 ఏతత్ సర్వం స్థూల శరీరస్యైవ |

శిష్య ఉవాచ -

భో స్వామిన్ ! త్వత్ ప్రసాదాత్ సత్యం త్వదాజ్ఞాయా అహం స్థూలదేహో
 న భవామి | తత్సమృద్ధాః వర్ణాశ్రమదయః స్త్రీపుంసపుంసకాదయః
 శ్యామగౌరవత్వాది నామరూపాదయః మమ న సన్తి |
 అతః పరమిన్ద్రియాణ్యహమ్ | ఇన్ద్రియేషు సత్స పశ్యామి శ్శృణోమి
 స్పృశామి ఇత్యాద్యనుభవాచ్చ ఇన్ద్రియాణ్యహమేవ |

గురురువాచ -

భో వత్స ! ఇన్ద్రియాణ్యపి జడాని త్వం న భవసి
 పశ్చుభూతకార్యత్వాత్ |

శిష్యః -

భో స్వామిన్ ! ఇన్ద్రియాణి జడాని కథం భూతకార్యాణి కథమ్ ?

గురురువాచ -

యో వత్స ఇన్ద్రియాణి ఆత్మానం జానన్తి పరమపి న జానన్తి యథా
 ప్రదీపవత్ | భో శ్రోత్ర ఇదాసీం త్వం అత్ర తిష్ఠసీత్సుకై భో
 స్వామిన్ అత్ర స్థాస్థామీతి వక్తుమసమర్థం ఏవం సర్వాణి కరణాని
 అత జడాని | భూతకార్యం కథమితి శ్ంబు |
 శ్రోత్రేన్ద్రియమాకాశకార్యమ్ | ఆకాశాధ్యాత్మిక గుణశబ్దగ్రహణే
 సాధనమ్ | త్వగిన్ద్రియం వాయుకార్యమ్ |
 వాయుధ్యాత్మికగుణస్పర్శగ్రహణే సాధనమ్ |
 చక్షుస్తేజః కార్యమ్ | తేజ ఆధ్యాత్మికగుణరూపగ్రహణే సాధనమ్ |
 రసనేన్ద్రియమపాం కార్యమ్ | జలాధ్యాత్మికగుణరసగ్రహణే సాధనమ్ |
 ఏతాని జ్ఞానేన్ద్రియాణి | పంచభూతసత్త్వగుణాదుత్పన్నాని |
 అథ కర్మేన్ద్రియాణి శ్ంబు |

కర్మేన్ద్రియాణి -

వాక్ ఆకాశకార్యమ్ | ఆకాశాధ్యాత్మికగుణశబ్దో వదతి |
 పాణేన్ద్రియం వాయుకార్యమ్ | వాయుధ్యాత్మికగుణేన గృహ్ణోతి |
 పాదేన్ద్రియం తేజః కార్యమ్ | తేజ ఆధ్యాత్మికకార్యం గమనాదికం
 కరోతి | గుహ్యేన్ద్రియమపాం కార్యమ్ | జలాధ్యాత్మికకార్యమ్ |
 మూత్రరేతోత్పర్గాదికం కరోతి | గుదేన్ద్రియం పృథివీకార్యమ్ |
 పృథివ్యాధ్యాత్మికగుణమ్ | పురీషాదికం కరోతి |
 ఏవం కర్మేన్ద్రియాణి పంచభూతరజోగుణేభ్యః ఉత్పన్నాని |
 పంచభూతతమోగుణాత్ విషయా ఉత్పన్నాః |
 శబ్దస్పర్శరూపరసగ్ధాః వచనాదానగమన విసర్గానన్దాః |
 ఏతాని సర్వాణీన్ద్రియాణి పంచభూతాధ్యాత్మిక కార్యాణి జడాని |
 స్వస్వదేవతానుగ్రహేణ స్వస్వవిషయాన్ ప్రతి వర్తన్తే |

శిష్యః -

కస్యేన్ద్రియస్య కిం దైవతమ్ ?

గురురువాచ -

శ్రోత్రేన్ద్రియస్య దిగధిదైవతమ్ |
 త్వగిన్ద్రియస్య వాయురధిదైవతమ్ |
 చక్షురిన్ద్రియస్య సూర్యోఽధిదైవతమ్ |
 రసనేన్ద్రియస్య వరుణోఽధిదైవతమ్ |
 స్రూణేన్ద్రియస్యాశ్వినీదేవతావధిదైవతమ్ |
 వాగిన్ద్రియస్యాగ్నిరధిదైవతమ్ |

పాణీన్ద్రియస్య ఇన్ద్రోఽధిదైవతమ్ ।
 పాదేన్ద్రియస్య విష్ణురధిదైవతమ్ ।
 పాయ్విన్ద్రియస్య మృత్యురధిదైవతమ్ ।
 గుహ్యేన్ద్రియస్య ప్రజాపతిరధిదైవతమ్ ।

ఇన్ద్రియాణామధిభూతం చ శ్ుణు -

శ్రోత్రేన్ద్రియస్య శ్రోతవ్యమధిభూతమ్ ।
 నేత్రేన్ద్రియస్య ద్రష్టవ్యమధిభూతమ్ ।
 త్వగిన్ద్రియస్య స్పర్శనోఽధిభూతమ్ ।
 రసనేన్ద్రియస్య రసగ్రహణమధిభూతమ్ ।
 సూణేన్ద్రియస్య గన్ధగ్రహణమధిభూతమ్ ।
 వాగిన్ద్రియస్య వక్తవ్యమధిభూతమ్ ।
 పాణీన్ద్రియస్య దాతవ్యమధిభూతమ్ ।
 పాదేన్ద్రియస్య గమనమధిభూతమ్ ।
 పాయ్విన్ద్రియస్య వినర్జనమధిభూతమ్ ।
 ఉపస్థేన్ద్రియస్య ఉత్సర్జనమధిభూతమ్ ।

సర్వాణి కరణాని స్వస్వదేవతానుగ్రహణైవ స్వస్వవిషయాన్ జానన్తి ।
 అత ఏవ జడాని తాని త్వం న భవసి ।

శిష్య ఉవాచ -

భో స్వామిన్ ! సత్యమ్ ఇన్ద్రియాణి జడానీతి మమ జ్ఞానం జాతమ్ ।
 పరం మన ఏవాహమ్ । స్వస్థే మనసి పశ్యామి శ్ుణోమి తదభావే
 న పశ్యామి న శ్ుణోమి అత ఏవ మన ఏవాహమ్ ।

గురురువాచ -

భో వత్స ! మనః కథం త్వం భవసి ? మే మనః ఇదానీం
 సమాధానతయా తిష్ఠతీత్యనుభవాత్ మనసోఽపి భిన్న ఏవ త్వం
 మనస్తవ దృశ్యమ్ । మనస్తస్త్వం దృష్ట్వా మనస్తవాధీనత్వాచ్చాత
 ఏవ మనో న భవసి । ప్రాణే పశ్యామి శ్ుణోమి ప్రాణాభావే న పశ్యామి
 న శ్ుణోమి అత ఏవ ।

శిష్య ఉవాచ -

భో స్వామిన్ ! సత్యం మనో న భవామి బుద్ధ్యా నిశ్చితేఽర్థే మనో
 ధావతి । అత ఏవ బుద్ధిరేవాహమ్ । సాప్యన్తఃకరణవృత్తిత్వాత్ ।
 అత ఏవ ప్రాణ ఏవ అహమస్మి ।

గురురువాచ -

భో వత్స ! ప్రాణస్త్యం న భవసి జడత్వాత్ ।

శిష్యః -

భో స్వామిన్ ! ప్రాణో జడః కథమ్ ?

గురుః -

శృణు రాత్రౌ ప్రసుప్తస్య పురుషస్య వస్తూని చోరో గృహీత్వా
గచ్ఛతి తదాసిం ప్రాణస్తిప్త్యేవ । కథం నావబుధ్యతే ।
అత ఏవ జడః ।

శిష్యః -

భో స్వామిన్ ! ప్రాణో జడశ్చేత్ జడశరీరం కథం చేష్టయతి
జడస్య చేతనాయోగాత్ ।

గురుః -

శృణు జడస్యాపి జడచాలకత్వం లోకే దృష్టమస్తి యథా
చణ్డమారుతః గృహోపరిస్థితతృణాదీన్ నభసి భ్రామయిత్వాన్యత్ర
పాతయతి । కిన్తావతా వాయుశ్చైతన్యం భవతి వా । ఏవం
ప్రాణస్యాపి దేహచేష్టకత్వమ్ । అత ఏవ ప్రాణోఽపి త్వం న భవసి ।

శిష్యః -

భో స్వామిన్ ! త్వదాజ్ఞయా ఏతత్సర్వమహం న భవామి ।
తావతా మమ కో లాభః ?

గురుః-

అరే శిష్య ! సావధానతయా శృణు । ఏతత్ సర్వం సప్తదశకం
లింగశరీరం త్వం యదా న భవసి । తదాసిం
దేవతిర్యజ్మనుష్యాదిజన్మాదికం నాస్తి । యథా జాను భగ్నపక్లోరివ
గమనాగమనం తవ నాస్త్యేవ ।

శిష్యః -

భో స్వామిన్ ! త్వత్ప్రసాదాదేవ సత్యం పరం చ ప్రాణమనో బుద్ధి
దశేన్ద్రియ సమన్వితమ్ । అపఞ్చీకృత భూతోత్థం సూక్ష్మాంజం
భోగసాధనమ్ । భో స్వామిన్ ! ఏతత్సర్వం అహం న భవామి తర్హి
కోఽహమితి మామహం న జానామి । కృపయా స్వామినా వక్తవ్యమ్ ।

గురుః -

భో శిష్య ! ఇదమేవ తవ కారణశరీరం కథమ్ ?
భో శిష్య అరే సర్వం జానాసి స్వాత్మానమేవ న జానామితి వదసి ।
ఇదమేవ తవాజ్ఞానం సర్వేషాం స్థూలసూక్ష్మ శరీరాణాం కారణత్వాత్

కారణమిత్యాభిధీయతే | ఇయమేవావిద్యా సంసారానర్థదాయినీ |
 “ ఆబ్రహ్మ జ్ఞానైక నిలయా అస్యా నివృత్తిరేవ ముక్తిః |
 ముముక్షుభిః ప్రయత్నైః పరిహర్తవ్యా | ”

శిష్యః -

భో స్వామిన్ ! కథం పరిహర్తవ్యా ?

గురుః -

అరే శిష్య ! త్వమేవ మాఽహం న జానామీతి వదసి | తర్హి త్వత్తోఽన్యః
 కోఽపి వదతి వా ? వక్తా శ్రోతా ద్రష్టా త్వమేవ |

శిష్యః -

అస్మిన్నర్థే శ్రుతిః ప్రమాణం వర్తతే వా ?

గురుః -

అరే వత్స ! సర్వేషాం వేదాన్తానాం అత్యైవ శ్రుతివాక్యం ప్రమాణమ్ |

“ నాన్యతోఽస్మి వక్తా నాన్యతోఽస్మి శ్రోతా నాన్యతోఽస్మి మన్తా
 నాన్యతోఽస్మి ద్రష్టా చేతి ”

యేన వా పశ్యతి యేన వా శృణోతీత్యాది ప్రమాణాని బహూని సన్తి |
 త్రిషు ధామసు యత్ భోజ్యం భోక్తా భోగశ్చ యత్ భవేత్ |
 తేభ్యో విలక్షణః సాక్షీ చిన్మాతోఽహం సదాశివః ||

స్మృతిరపి - క్షేత్రజ్ఞం చాపి మాం విద్ధి సర్వభూతస్తమాత్మానమితి |

పురాణం చ -

సకల ఇదమహం చ వాసుదేవః పరమః పుమాన్ పరమేశ్వరః స ఏకః |
 ఇతి మతిరమలా భవత్సన్నే హృదయగతే వ్రజ తాం విహాయ దూరాత్ |
 ఏవం విజ్ఞానేన స్వాత్మరామః సన్ యస్తిష్ఠతి స బ్రహ్మ స శివః
 స హరిః సేన్ద్రః సోఽక్షరః పరమస్వరాట్ | జ్యోతీంషి విష్ణుః
 భువనాని విష్ణుః వనాని విష్ణుః గిరయో దిశశ్చ |
 నద్యః సముద్రాశ్చ స ఏవ సర్వమ్ | ఇదం త్వం నాస్తి విప్రవర్య |
 ఏతాదృశేనానుభవేన శిష్యయుక్తః సన్ స్వానుభవస్థితిం దర్శయతి |
 న హి బద్ధపదం న హి మోక్షపదం న హి పాపపదం న హి పదమ్ |
 న హి రిక్తపదం న హి పూర్ణపదం కిం రోదిషి మానస సర్వసమమ్ |
 అహో అహం నమో మహ్యం దక్షో నాస్తితి మత్సమః |
 అసంస్పర్శశరీరేణ యేన విశ్వం చిరం ధృతమ్ |
 మయి సుఖబోధపయోధౌ మహతి బ్రహ్మాణ్ణ బుదబుదసహస్రమ్ |

మాయామయేన మరుతా భూత్వా భూత్వా పునస్త్రోధతే ।
 హవ్యమహం కవ్యమహం హేయోపాదేయభావశూన్యోఽహమ్ ।
 హరిరహమస్మి హరోఽహం విధిరప్యహమస్మి కారణం తేషామ్ ।
 ధర్మాధర్మమయోఽహం ధర్మాధర్మాదిబద్ధరహితోఽహమ్ ।
 ధార్మికజనులభోఽహం ధన్యోఽస్మి ధాతురాదిభూతోఽహమ్ ॥
 మన్యోఽహమస్మి మహతాం మన్దమతీనాం మాననీయోఽహమ్ ।
 మద మాన రాగ మోహిత మానస దుర్వాసనా దురాపోఽహమ్ ।
 నాహం నమామి దేవాన్ ఏతే నమస్యన్తి చ నిత్యం మామ్ ।
 మత్తః పరతరో నాస్తి చిన్మాత్రోఽహం సదాశివః ।
 కిమిదం కిమస్య రూపం కథమిదముదభూదముష్య కో హేతుః ।
 ఇతి న కదాపి చిన్త్యమ్ ।
 చిన్త్యం మాయేతి ధీమతా విశ్వమ్ ।
 గురుజైవ నావా ప్రాక్షనభాగ్యానుకూలమారుతేన ॥
 దుస్సహదుఃఖతరజ్జోత్తుజ్జ సంసార సాగరోత్తిర్ణః ।
 శరణం న హి మమ జననీ సుతో న సోదరశ్చాన్యే ॥
 పరమం శరణం ఇదం మే చరణం మమ మూర్ఖి దేశికన్యస్తమ్ ।
 ఆస్తే దేశికచరణం నిరవధిరాస్తే మదీక్షణే కరుణా ॥
 ఆస్తే కిమపి తదుక్తం కిమితఃపరమస్మి జన్మసాఫల్యమ్ ॥
 ఇదం జ్ఞానం పరం శ్రేష్ఠం సతాం సంమతమాదరాత్ ।
 యః శ్శ్రోణోతి చ మేధావీ స ముక్తో నాత్ర సంశయః ।

॥ ఇతి శ్రీపరమహంసపరివ్రాజకాచార్య
 శ్రీమత్ శక్కురాచార్యవिरचितబాలబోధసంగ్రహః సమాప్తః ।

Encoded and proofread by Sunder Hattangadi

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

